

Tania Valerie
RAGUŽ

ISKUSTVO DRUGE GENERACIJE U VELIKOJ BRITANII

početku svjetskog rata u Britaniji živjeli su
tada 100.000 Hrvata, a danas je to
broj uvećan na 850.000. Ovi su u velikoj mjeri
pričali sa početka Velike Britanije.

Prije sljedećim petnaestom, u Velikoj Britaniji, živjelo je
oko 850 Hrvata – a pretpostavlja se da ih je tada 1000 Hrvata
bilo u tadašnjem Osloru i Škotskoj a krajem 20. stoljeća, uključujući
i uveličani London.

Anglošan je vlasnik hrvatske emigracije koji je u Britaniju
u dojmom direktnog od vojne bezvrednosti hodio, a
ne kroz Europe, gdje su ostalima uključenim u hodo-
bitveni radnici.

Emigracija je u Anglesku je Hrvati doveli u tri os-
novne faze: prvu je vodila Drugog svjetskih rata, druga
je dosegla vrhunac u devedesetih godinama prošloga 1990-ih
godina.

Pretpostavlja se da su Hrvati bili hrvati engleski, ali u
veće godine u vrijeme usklopom u vlasti sloboda, obustavljen
jezik Engleska, jer je to jedan od najvećih političkih prihvata
nosilja boljeg smisla za novom okolicnom. Pomerat je u
broj od 30 Hrvata koji žive u Engleskoj, a koji su usput ukriveni
zdržati na stanovanju i brojnim skupovima hrvatskih
advenčara.

Kako je neponovljivo podatak u broju Hrvata, ali u
drugi emigranti su dijelom u vlasti vodenja starijih
podataka od strane britanskih vojnih frana klasificirani i po-
rastili po njihovoj u količini, ali i to čine neotvareno
za tuđe posmatrači.

Godine 1991. predstavljaju prekrešnjak u vlastnu organizaciju
Hrvata Hrvati koji žive u Velikoj Britaniji. Ova nova
nove potpisana 1996. kod ustanova u Londonu bila je Hrvatska

Tans Valse
RAGS

DRUG GENERATION
U AELIKOJ BRITANNI
RSKUSTAV

Ovo izlaganje djelomično se zasniva na osobnom iskustvu iseljenice druge generacije, rođene u Engleskoj koja se vratila živjeti u Hrvatsku.

Može se reći da, ako usporedimo većinu hrvatske dijaspore u svijetu s dijasporom u Velikoj Britaniji, vidljivo je da je situacija britanske dijaspore atipična. Zašto atipična? – među ostalim i zbog toga što ima vrlo malo Hrvata i raspršeni su po cijeloj Velikoj Britaniji.

Prema službenim podacima, u Velikoj Britaniji, ima samo 850 Hrvata - a pretpostavlja se da ima čak 5.000 Hrvata koji u njoj žive. Od ovih 850 Hrvata o kojima se zna, većina živi u okolini Londona.

Atipičan je i sastav hrvatske emigracije koji je u Britaniji u dobrom dijelu sačinjen od visokoobrazovanih kadrova, a ne kao u Europi, gdje su pretežno nekvalificirani ili kvalificirani radnici.

Emigracija je u Englesku iz Hrvatske dolazila u tri navrata: prvi su stizali za vrijeme Drugog svjetskog rata, druga je skupina uslijedila sedamdesetih godina, a treća nakon 1991. godine.

Pretpostavlja se da su Hrvati koji žive u Engleskoj 10 ili više godina u cijelosti uklopljeni u način života, običaje i jezik Engleske, jer je to jedan od uvjeta potpune prihvatenosti i boljeg snalaženja u novim okolnostima. Poznat je i broj od 30 Hrvata koji žive u Irskoj, a koji su uspjeli aktivno raditi na utemeljivanju i brojnim akcijama hrvatsko-irskih udruženja.

Razlozi nepouzdanosti podataka o broju Hrvata, ali i drugih emigranata su dijelom i u načinu vođenja statističkih podataka od strane britanskih vlasti (npr. klasificiraju ih po rasi ili po regijama iz kojih dolaze, ali i to čine nesustavno za naše poimanje).

Godina 1991. predstavlja prekretnicu u načinu organizacije života Hrvata koji žive u Velikoj Britaniji. Do tada nije postojao veliki broj društava u kojima bi se Hrvati sus-

retali, a iznimke su bili: *Hrvatska katolička misija* (osnovana 1967. u Londonu), *Britansko-hrvatsko udruženje* (postoje od 1974. do oko 1980.) koje je okupljalo Engleze i Hrvate prijatelje Hrvatske i koji su izdali *BC Review* na engleskom jeziku, uglavnom na temu hrvatske kulture. Tijekom ove godine društvo je ponovno utemeljeno, ali za sada bez zabilježenih aktivnosti. Hrvatski časopis *Nova Hrvatska* izlazio je u Engleskoj do prije nekoliko godina, a postojale su i neke kulturno-društvene kao i političke organizacije i stranke koje i sada djeluju u vrlo uskim krugovima.

Najveći problem hrvatske dijaspore u Velikoj Britaniji je nepovezanost s matičnom zemljom, a tome je donekle uzrok i veliki broj brakova s državljanima Velike Britanije, pa su osobe iz druge generacije velikim dijelom izgubile svoj hrvatski identitet i poznavanje hrvatskog jezika. Svaki pojedinačni slučaj je različit, ovisno o roditeljima, njihovom odgoju i mogućnostima češće neposredne komunikacije s rođacima i prijateljima u Hrvatskoj.

Moje je osobno iskustvo pozitivno, jer sam tijekom proteklih godina imala redovne kontakte s mojim rođacima koji žive u Hrvatskoj, pa na taj način nisam izgubila vezu s domovinom, ali na žalost, moj slučaj nije karakterističan za drugu generaciju dijaspore u Velikoj Britaniji.

Postoji plan da se poboljša povezanost s Hrvatskom ute-meljenjem škole u Londonu u kojoj bi se predavali programi za pripadnike dijaspore u Velikoj Britaniji, a temelj bi bio učenje hrvatskog jezika i upoznavanje s hrvatskom kulturom i običajima. Jedan od tehničkih problema takvom projektu je već spomenuta malobrojnost Hrvata u Velikoj Britaniji i njihova raspršenost na području cijele zemlje.

Poznato je da je veliki broj mladih Hrvata u zadnjih nekoliko godina napustio Hrvatsku i otišao u svijet, najvećim dijelom iz gospodarskih razloga, ali je utješno što je istodobno u Hrvatsku stigao izvjestan broj mladih ljudi, potomaka iseljenih Hrvata koji žele svojim radom pomoći razvoju Hrvatske. Da bi se uistinu upoznala neka zemlja mora se bar neko vrijeme u njoj živjeti i u tom procesu razmjenjivati iskustva i saznanja o različitim kulturama i doprinijeti upoznavanju s njima.

Na kraju, porebno je reći da je vrlo jasno da Hrvatska danas ima puno potencijala, među ostalim i u svojim ljudima koji su sposobni i obrazovani, a ima i nas – potomaka iseljenih Hrvata koji ovoj zemlji od srca želimo pomoći.